
рік мінеральних добрив (в натуральному вигляді). Він був єдиним виробником калійних добрив в Україні. Завод введений в експлуатацію в 1966-1968 роках і був зупинений у жовтні 2001 р. через неспроможність вести оплату за енергоносії та нездатність сільгоспвиробників проводити розрахунки за спожиті мінеральні добрива, залишивши по собі безліч екологічних проблем[4].

Отже, інтенсивне видобування калійних солей на території Калуського району спричинило низку таких екологічних проблем, як просідання шахтних виробок, критичне збільшення рівня розсолів у Домбровському кар'єрі, потрапляння гексахлорбензолу, який захоронений у металевих контейнерах, в підземні води та інші екологічні проблеми, які потребують негайного детального вивчення та пошуку шляхів їхнього якнайшвидшого вирішення.

Література:

1. Гайдін А.М. Озеро в Домбровському калійному кар'єрі /А.М. Гайдін //Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. – 2011, №2 (4). – С.55-62
2. Проведення моніторингових спостережень над шахтними полями Калуш-Голинського родовища калійних солей: звіт по г/д № 1(396н/08). Частина 1. – Калуш: Державне підприємство «НДІ галургії». – 2008 – 103 с.
3. Калуська доля – калуська сіль.[Електронний ресурс].- Режим доступу. - <http://vikna.if.ua>
4. Семчук Я.М. Екологічні проблеми Калуського гірничопромислового району та шляхи їх вирішення /Я.М. Семчук, Л.Я. Савчук// Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування – 2010, №1. – С. 64-69.

Загорська Ю., магістрантка
Науковий керівник: доц. Янковська Л.В.

ПІДХОДИ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ВЕЛИКОГАЇВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Споживацьке ставлення до природних ресурсів призвело до того, що в більшості регіонів України антропогенне

навантаження на природні системи та їх антропогенна перетвореність досягли критичної величини, що негативно позначається на стані навколишнього природного середовища і створює несприятливі умови для життя людини. У зв'язку з такою ситуацією першочергового значення набуває реалізація стратегічних цілей та концептуальних принципів, закладених в концепції сталого розвитку

Великогаївська територіальна громада утворена шляхом об'єднання семи сільських рад: Великогаївської, Баворівської, Грабовецької, Дичківської, Козівської, Скоморохівської, Товстолюзької, що в загальному налічує 14 населених пунктів. У структурі землекористування Великогаївської територіальної громади 87% становлять сільськогосподарські землі, з них: рілля – 72%, сіножаті - 5%, пасовища – 8%, багаторічні насадження – лише 2% (табл.1).

Таблиця 1.

Структура землекористування Великогаївської територіальної громади(за даними джерела [1])

Адмін. утворення (сільська рада)	Загальна площа земель, (га)	Сільськогосподарські угіддя			
		Рілля, %	Сіножаті %	Пасов., %	Б/Н, %
Баворівська	2156	11,0	0,4	1,7	0,3
Великогаївська	1496	7,0	0,2	0,3	0,9
Грабовецька	1922	11,0	0,6	0,5	0,1
Дичківська	1601	8,0	1,1	1,0	0,1
Козівська	1989	11,0	0,8	0,8	0,2
Скоморохівська	3057	14,0	1,0	2,7	0,3
Товстолюзька	1875	10,0	0,9	1,0	0,1
Великогаївська громада	14096	72,0	5,0	8,0	2,0

Продовження таблиці 1

Адмін. утворення (сільська рада)	Ліси та інші лісо-вкриті площі, %	Забуд. землі, %	Болота, %	Води, %
Баворівська	1,0	0,4	0,04	0,17
Великогаївська	1,0	1,4	0,03	0,007
Грабовецька	0,6	0,2	0,007	0,2
Дичківська	0,7	0,5	0,02	0,043
Козівська	0,1	0,3	-	0,1
Скоморохівська	2,6	0,9	0,05	0,12
Товстолюзька	0,7	0,6	-	0,06
Великогаївська громада	6,7	4,3	0,15	0,7

Отож, аналізуючи структуру землекористування Великогаївської територіальної громади ми бачимо, що більша частина земель відведена під рілля (72%), що у 2,4 рази більше за оптимальний показник (за Ю.Одумом) (рис.1).

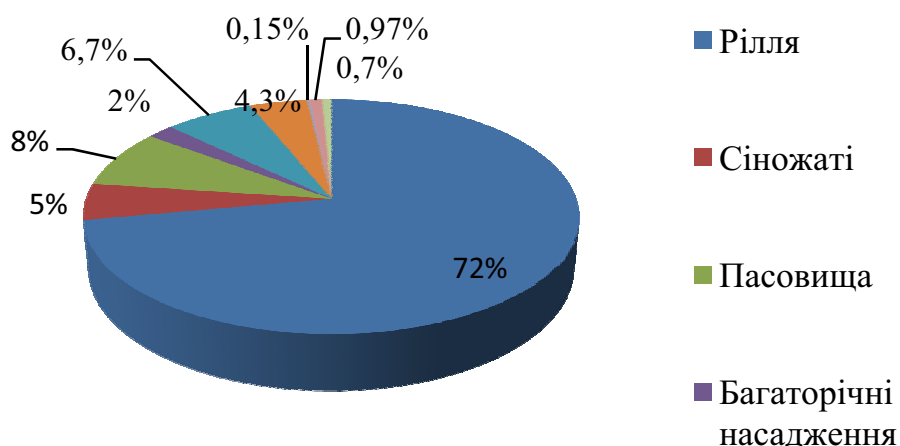

Рис.1 Структура землекористування Великогаївської територіальної громади

Натомість підприродною рослинністю – всього близько 24% території, що у 1,7 рази менше норми і 2,5 рази менше за оптимальний показник. Сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства, які діють на території громади, спеціалізуються на виробництві лише продукції рослинництва: пшениця, ячмінь, кукурудза, просо, овес, гречка, горох, соняшник, цукровий буряк, гірчиця, ріпак, соя, квасоля. При цьому жодне підприємство не займається такими перспективними для приміських громад галузями як молочне та м'ясне скотарство, свинарство та овочівництво.

Інтенсивне використання земельних ресурсів веде за собою низку екологічних проблем таких як: ерозія, підтоплення, заболочування, забруднення тощо.

В умовах ландшафтів Великогаївської територіальної громади актуальними є заходи:

- з оптимізації структури земельного фонду (зменшення ступеня розораності сільгоспугідь);
- впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурно-меліоративною організацією території;
- обмеження інтенсивного використання екологічно уразливих земель;
- здійснення консервації сільгоспугідь з дуже змитими та дуже дефльованими ґрунтами;
- заліснення схилів стрімкістю понад 5°; залуження еродованих земель на схилах 3-5° з подальшим їх використанням під сіножаті та пасовища. Ці землі приурочені здебільшого до схилів річкових долин. Вони, як правило, малопродуктивні і деградовані, а тому потребують консервації та іншого функціонального призначення.

Комплекс запропонованих заходів щодо оптимізації землекористування дасть змогу покращити умови життєдіяльності населення, підвищити оздоровчі та естетичні функції природного середовища, що сприятиме розвитку рекреаційного природокористування, яке на даний час не на належному рівні представлене у межах громади.

Література:

1. Фондові матеріали Держгеокадастру у Тернопільській області.
2. Царик Л.П. Ландшафтно-екологічна оптимізація регіональних геосистем обласного рівня // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Географія. – 2003. - № 1. - С. 118-123.

Софінська О., магістрантка
Науковий керівник: проф. Царик Л.П.

ДО ПРОБЛЕМИ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

Проблема кліматичних змін сьогодні надзвичайно актуальною. Вони відбуваються досить швидко, в тому числі і в Україні, про що свідчать гідрометеорологічні спостереження, особливо спостереження за температурним показниками. Адже зміну клімату прийнято характеризувати саме з допомогою річної температури повітря. Постійне і тривале спостереження за температурою дає можливість зробити статистично обґрунтованою характеристику схожості вікового ходу річної глобальної і регіональної температури повітря. Україна має велику мережу пунктів інструментальних спостережень, дані якої проходять експертну оцінку Центральної геофізичної обсерваторії, адже моніторинг клімату є життєво важливим для подальшого поглиблення нашого розуміння складності кліматичної системи та можливості прогнозування її змін.

На прикладі однієї області важко відслідкувати глобальні зміни клімату. Але все ж таки, спираючись на архівні дані Тернопільського обласного центру з гідрометеорології та дослідження Центральної геофізичної обсерваторії і Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС та НАН України відзначаємо, що в останні десятиріччя на Тернопільщині продовжується потепління. Середня річна температура підвищується за рахунок значного потепління літнього та зимового періодів. Весна та осінь потепліли меншою мірою. Якщо аналізувати спостереження Тернопільського обласного центру з гідрометеорології з 1946 року по 2017 рік то з кожним наступним десятиліттям відмічається збільшення років, коли